

Heilt aðra kommunu-læknaskipan

Føroysku kommunulæknarnir eru afturútsigldir so og so, og neyðugt er tí at umleggja arbeiði teirra

RANDI JACOBSEN

Seinastu árin hefur verið trupult í fleiri læknadómum at fingið læknar til kommunulækastøvni, eisini sum avloysarar.

Tað kemur ikki av ongum. Viðurskiptini eru ikki góð, tí tíðin er farin frá galdandi skipan.

Hetta verður staðfest í álittinum, sum ein nevnd nú hefur latið úr hondum viðvíkjandi kommunulæknaskipanini.

Nevndin visir á fleiri viðurskipti, har ábøtur kunnu gerast.

Størsti trupulleikin er, at kommunulæknar ikki fást til útjaðarøkini.

Ein máti

Nevndin mælir til, at tá kommunulæknastörv eru leys, skulu tey fyrst lýst leys hjá teimum kommunulæknunum, sum frammánundan hava störv, soleiðis at hesir fáa møguleikan at fara í annað kommunulæknastörv. Sum er hendur tað ofta, at væl skikkaðir kommunulæknar aftaná nøkur starvsár í útjaðaraðki hava søkt störv á meginlandinum, men teir hava ikki fingið hesi störv. Tað hefur verið lættari hjá teimum, sum arbeiddu á sjúkrahúsi. Hetta hefur havt við sær, at sjúkrahúslæknar ikki hava torað at søkt kommunulæknastörv í útjaðaraðki í nøkur ár av ótta fyri at missa møguleikan at fáa kommunulæknastörv á meginlandinum.

Fáa einki fyri vaktir

Trupult hefur verið at fingið kommunulæknar til Vaga, Sandoyar og Norðstreymoyar læknadømi, tí á hvørjum hesum øki eru bara tveir læknar, teir eru so bundnir og fáa so lítið fyri at hava vakt aftaná vanliga arbeiðstíð, 8,40 krónur um tíman.

Tað ber til at umskipa vaktarøkini í størri eindir, heldur arbeiðsbólkurin, sum hugsar sær Vágarnar, Sandoyanna, Eysturoynna og Streymoyanna sum eitt vaktarøki við vaktarmiðstöð á Landssjúkrahúsinum.

Teir 19 kommunulæknarnir í hesum vaktarøkinum skulu skiftast um vaktirnar á mistøðini. Læknarnir á Sandoyinni og í Vágum røkja bakvakt mánadag til hósdag umframt tvey vikuskifti

um mánaðin, eitt í part, men verða avloysir hini bæði vikuskiftini av hinum læknunum í skipanini. Her er tá talan um bakvakt fyri tíðarhóskandi tímaløn. Ein fulltíggjað skipan krevur hartil ein lækna í bakvakt í meginokinum (Eysturoy og Streymoy).

Bæði kommunulæknar og sjúkrahúslæknar

Í Norðuroygggjum hefur eisini verið trupult at menna kommunulæknastörvini og heldur ikki hefur borið til at fingið fólk til hjálparlæknastörvini á sjúkrahúsinum í Klaksvík. Nevndin mælir til í samráð við sjúkrahúsværkið at royna eina skipan við fimm ella seks kommunulæknunum í Norðoya læknadømi, og teir skulu so samstundis sum teir eru kommunulæknar eisini arbeiða sum hjálparlæknar á sjúkrahúsinum. Soleiðis verður gjørt summastaðni í t.d. Íslandi.

Í Suðuroynni verður mælt til fyrskiftisvakt fyri alla oynda. Við øðrum ábøtum skuldi hetta bót um umstøðurnar og trivnaðin hjá kommunulæknunum, verður sagt í álittinum.

26 kommunulæknastörv eru í dag í Føroyum, harav fleiri ikki eru sett, tí eingin hefur søkt, tá störvini hava verið lýst leys. Nakrir kommunulæknar eru eisini í farloyvi.

Til tess at fyrbyggja enn størri læknatroti er neyðugt, at ábøtur verða gjørdar skjótt, serliga til tess at menna útjaðaraðki, sigur nevndin.

Nevndin

Í nevndini hava sitið Marius Dam, kommunulækni, Magnus á Stongum, kommunulækni, Høgni D. Joensen, landslækni, Kristian Højsted, Føroya Kommunufelag, Tórbjørn Mikkelsen, Meginfelag Sjúkrakassa Føroya og Súsanna Nolsøe, Almanna- og Heilsudeildin í Tinganesi.

DIOS mælir til tað verra

- Vit standa fast við okkara krøv frá í vár, siga deildarsjúkrasysturarnar á Landssjúkrahúsinum, sum vilja hava sjúkrasysturstjóra á jøvnum føti við læknastjóran

Deildarsjúkrasysturarnar hava sent hetta tíðindaskriv sum viðmerking til frágreiðingina hjá DIOS um viðurskiptini á Landssjúkrahúsinum.

Analysan er ein stóur kritikkur av leiðsluháttinum hjá læknastjóranum og sjúkrasystjóranum, og undirbyggir okkara bræv til lógmann frá 15. februar 1996.

Tílráðingar og analysur samþakka ikki. Tílrátt verður, at læknar og økonomar hava leiðsluna á sjúkrahúsinum, sjálvt um, sitat:

» Vi har har således iagttaget, at lægerne (også i ledende funktioner) kun i begrænset omfang har overblik over problemerne i patientforløb på tværs af afdelinger og på tværs af de forskellige faggrupper. Lægernes fokus er rettet mod de opgaver, som de løser, dvs. patientbehandling. I sygeplejen er man i langt højere grad orienteret mod varetagelse af de plejemæssige opgaver samt en række administrative opgaver i forhold til den daglige drift og kontakt med pårørende m.m.«.

» Lægerne har et langt mere instrumentelt forhold til

opgavevaretagelsen, og at man ud fra den filosofi sagtens kan banke besværlige og oprørske medarbejdere, patienter og pårørende på plads, når der er behov for det. Sygeplejen præges af et andet menneskesyn og andre antagelser omkring, hvordan en professionel ledelse løser problemerne«.

»Vore interviewinformationer peger desuden på, at mange af overlægerne foretrækker en sygeplejerske, som ikke stiller for mange spørgsmål til patientbehandlingen med udgangspunkt i erfaringer fra andre sygehuse. Tilsyneladende opfatter en række overlæger dialog om den daglige opgavevaretagelse som utidig indblanding fra sygeplejerskernes side. En sådan holdning er efter vor opfattelse medvirkende til at fastholde og konservere en søjleopdelt varetagelse af opgaverne uden den konstruktive dialog, som et tværfagligt samarbejde mellem lægggruppen og plejen kunne føre til«.

» Et moderne sygehus kan

behandling og pleje ikke betragtes som adskilte størrelser. En glasklar adskillelse af behandling og pleje er ikke mulig, og opgavevaretagelsen mellem læger og sygeplejersker vil altid skulle foregå i et samspil, hvor de to faggrupper grundlæggende er gensidigt afhængige af hinandens etik, kvalitetsbevidsthed og effektivitet«.

»Det er efter vor opfattelse ikke muligt alene ud fra en regelorienteret eller bureaukratisk tilgang at etablere retningslinjer for en samlet behandlings- og plejemæssig indsats, som er effektiv. En fornuftig behandlings- og plejemæssig indsats kræver gensidig tilpasning, dialog og reelt samarbejde med respekt for de faglige udgangspunkter, som de involverede faggrupper repræsenterer. Eller formuleret mere direkte: Man kan ikke lede en professionel virksomhed, som er kendetegnet ved højt uddannede faggrupper via en autokratisk lederstil, som søger at trumfe beslutninger igennem via ordre og dekret«.

Av omanfyrinevndu sitatum sæst, hvønn avgerandi leiklut sjúkræktin hefur á sjúkrahúsi.

Sjálvt um analysan sigur hetta, so verður tílrátt, at sjúkræktin skal hava lægri leiklut enn í dag. Hetta visir at analysan og tílráðingar ikki samþakka.

Um Landssjúkrahúsið fylgir tílráðingunum frá DIOS, verður stöðan á Landssjúkrahúsinum enn verri, enn hon er í dag.

Tí standa vit fast við okkara krøv, sum millum annað eru:

- Um læknastjóri skal vera, skal eisini sjúkrasysturstjóri setast á jøvnum føti og
- Inni á sjúkrahúsinum skal sjúkrasystraleiðsla vera á sama støði sum lækna-leiðsla.

Tórshavn, 15. juli 1996

Maria á Dul, fyrstøðukvinna á Landssjúkrahúsinum:

Mugu hava meira enn yvirsjúkrasystur

Ein loysn má finnast skjótt á trupulleikunum á Landssjúkrahúsinum, sigur fyrstøðukvinnan

RANDI JACOBSEN

Maria á Dul, fyrstøðukvinna á Landssjúkrahúsinum, hefur lítlan hug at gera viðmerkingar til DIOS-frágreiðingina um trupulleikarnar á Landssjúkrahúsinum.

Hon ásanar, at hon sum øll hini á sjúkrahúsinum, er fyrri atfinningum í kanningini, men hennara egna áskoðan um tað heldur hon ikki vera so áhugaverda.

- Eg haldi ikki, tað er so nógv at siga, fyrr enn vit vita, hvat landsstýrið fer at gera, sigur Maria.

Mær dámar væl uppskotið um at seta yvirsjúkrasystur, men tað er ikki nóg mikið. Nakað má vera omanfyri yvirsjúkrasysturarnar í røktini. Um ikki, verður tað eitt stórt afturstig fyri røktina.

- Eg hevði væntað, at frágreiðingin fór at mæla til bygnaðarbroytingar, men eg hevði ikki væntað eitt uppskot við yvirsjúkrasystur sum ovasta lið í røktini, sigur Maria.

Hon vónar, at landsstýrið ber skjótt at og kemur við einum útspeli.

